

***“Meedoen in Alkmaar,
eigen kracht,
nieuwe arrangementen”***

(Concept) WMO beleidskader 2012-2016

I. INLEIDING	4
I.1 De Wmo: participatie en (zelf)redzaamheid	4
I.2 Duurzaam beleid en het belang van preventie	4
I.3 Wonen, welzijn en zorg	5
I.4 De actuele maatschappelijke context	5
I.5 Drie ingrijpende transities	5
II. VAN BELEIDSONTWIKKELING NAAR BELEIDSUITVOERING	7
II.1 Implementatie en uitvoering	7
II.2 Cliëntparticipatie	7
II.3 Overgangsrecht	7
II.4 Leeswijzer	7
III. BELEIDSUITGANGSPUNTEN EN DE POLITIEK BESTUURLIJKE KEUZES	8
III.1 Het compensatiebeginsel met het oog op resultaat	8
III.1.1 Redelijk en billijk, sober doch fatsoenlijk	8
III.1.2 Financiële compensatie?	8
III.2 Eigen kracht wordt vertrekpunt	8
III.2.1 Indicaties	9
III.3 Wederkerigheid en samenredzaamheid	9
III.4 De burger aan het roer	10
III.5 Regionale samenwerking	10
III.6 Tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen	11
IV. Prioriteiten en prestatievelden	12
IV.1 Transitie Awbz begeleiding en overname jeugdzorg	12
IV.2 Innovatie en nieuwe arrangementen	12
IV.3 Prestatievelden	12
IV.3.1 Leefbaarheid en sociale samenhang / preventie	12
IV.3.2 “De Voorkant”: keukentafelgesprek, indiceren	12
IV.3.3 Vrijwilligers en mantelzorgers	12
IV.4 Leefbaarheid en sociale samenhang	13
IV.4.1 Versterken en ondersteunen van het rijke verenigingsleven in Alkmaar	13
IV.4.2 Stimuleren en faciliteren vrijwilligerswerk	13
IV.4.3 Vergroten particulier initiatief/ondernemerschap voor sociaal culturele activiteiten	14
IV.4.4 Stimuleren inzet uitkeringsgerechtigden voor de lokale samenleving	14
IV.4.5 Vernieuwing aanpak Buurtgericht samenwerken	14
IV.5 Jeugd	15
IV.6 Informatie, advies en cliëntondersteuning	15
IV.6.1 W(onen) W(elzijn) Z(org)-wijzer	15
IV.6.2 Indicatiestelling	16
IV.6.3 Cliëntondersteuning	16
IV.6.4 Ondersteunen kwetsbare ouderen	16
IV.6.5 Mensen, die zichzelf niet kenbaar maken / zorgmijders	17
IV.7 Mantelzorg en vrijwilligerszorg	17
IV.7.1 Vrijwilligers in de zorg- en dienstverlening	17
IV.7.2 Mantelzorg	17
IV.8 Deelname aan de samenleving	18
IV.8.1 Fysieke toegankelijkheid	18
IV.8.2 Toegankelijkheid verenigingsleven	19
IV.9. Individuele voorzieningen	19
IV.9.1 Maatwerk, ook met collectieve middelen	19
IV.9.2 Toewijzingscriteria	19
IV.9.3 Hulp bij het huishouden	20
IV.9.4 Stimuleren van een wijkgerichte benadering	20
IV.9.5 Wonen	20
IV.9.6 Inkomensondersteuning	21
IV.10 Maatschappelijke opvang	21

IV.10.1 Heroriëntatie	21
IV.11 OGGZ	22
IV.12 Verslaafdenzorg	22
V Financieel en juridisch kader	23

I. INLEIDING

Alkmaar, een historische stad, waar de victorie begon, onderging in de jaren 70/80 een ongekeerde groeispurt. Alkmaar werd aangewezen als groeikern om samen met andere gemeenten de druk op de Randstad te verminderen. Het inwonertal verdubbelde van ca. 50.000 naar ruim 93.000 inwoners en mede daarmee werd Alkmaar centrumstad van Noord-Holland Noord.

In de afgelopen decennia werd ook de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor sociaal werk vanuit het Rijk overgeheveld naar de gemeenten. Dit leidde tot nieuwe wetgeving: Eerst in de jaren 80 de Welzijnswet, in de jaren 90 de Wet voorzieningen gehandicapten en in het eerste decennium van deze eeuw de Wet maatschappelijke ondersteuning. De komende jaren brengt het rijk delen van de Awbz onder de werking van de Wmo.

De Wmo levert ons het instrument om nieuwe impulsen te geven aan Alkmaar als vitale en sociale stad, "die aan alle bewoners kansen wil bieden, uitgaande van gelijkwaardigheid van elke burger, en die ruimhartig is voor mensen die echt niet kunnen".

I.1 De Wmo: participatie en (zelf)redzaamheid

Bij de Wmo staan participatie en (zelf)redzaamheid centraal.

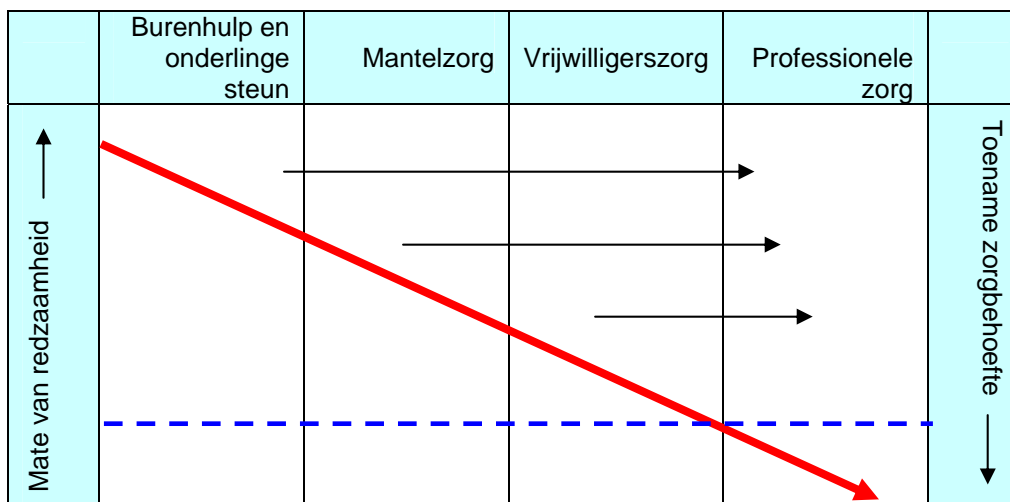
Er kunnen zich omstandigheden voordoen, waardoor het mensen op eigen kracht (even) niet meer lukt. Dan is een steuntje in de rug welkom (compensatie in termen van de wet). Dit kan op verschillende manieren:

- Deelname aan de arbeidsmarkt is de basis om in je eigen levensonderhoud te voorzien en dus zelfredzaam te zijn. Voor degenen die niet aan het arbeidsproces kunnen deelnemen bieden we voorzieningen voor ontmoeting en een zinvolle en plezierige dagbesteding, zoals de Zilvermeeuw in Wijkwaard.
- Vrijwillige inzet en initiatieven van burgers zijn essentieel om een hoogwaardig aanbod aan activiteiten en diensten in stand te houden en verder te ontwikkelen.
- Participatie verbindt mensen en brengt samenhang in de samenleving, net als deelname aan activiteiten, zoals sport en hobby.

I.2 Duurzaam beleid en het belang van preventie

De Wet maatschappelijke ondersteuning beoogt op nationaal niveau de noodzakelijke ondersteuning en de financiering daarvan op orde te houden. In een periode van recessie, de vergrijzende samenleving en de problematiek om voldoende gekwalificeerd personeel te werven, is het van cruciaal belang dat gemeenten optimaal investeren in preventie en voorliggende voorzieningen en arrangementen. Daarmee kunnen gemeenten de instroom naar professionele zorg beheersbaar houden en dragen zij er aan bij dat die beschikbaar blijft voor mensen die daarvan afhankelijk zijn.

Preventie heeft dan vooral betrekking op een gezonde leefstijl, een belangrijke prioriteit binnen het Alkmaarse gezondheidsbeleid.

Het bovenstaande schema laat zien, dat een toenemende zorgbehoefte dikwijls gepaard gaat met een cumulatie van de zorg- en dienstverlening aan mensen: van burenhulp tot en met de professionele zorg. De onderbroken lijn geeft aan dat er een ondergrens is aan wat van de informele zorg kan worden verlangd, voordat de professionele hulpverlening aan de orde is. Preventief beleid richt zich erop de toename van zorgbehoefte terug te dringen of uit te stellen.

I.3 Wonen, welzijn en zorg

De domeinen wonen, welzijn en zorg (WWZ) raken steeds meer op elkaar betrokken en overlappen elkaar zelfs. De organisaties, die op deze terreinen actief zijn, trekken gelijk op en stemmen hun beleid op elkaar af ten dienste van burgers, die binnen deze overlappende domeinen de voorwaarden creëren om hun redzaamheid op orde te houden en zich te compenseren voor beperkingen, die zich voordoen.

I.4 De actuele maatschappelijke context

Bij de invoering van de Wmo in 2007 ging de aandacht uit naar het goed op orde krijgen van de hulp bij het huishouden. Daarna is de blik verruimd. In het Wmo-beleidskader 2008-2012 worden wenselijke veranderingen beschreven.

Nu, na vijf jaar, maken we een noodzakelijke verdiepingsslag. De positie van de burger vraagt om versterking, zoals onder andere bepleit in het essay Burgerkracht, dat de Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling recent heeft uitgebracht.

Compensatie is een leidend principe in de Wmo. Dit gaat verder dan het beoordelen of een aangevraagde voorziening wel rechtmatig of doelmatig is. De Vereniging Nederlandse Gemeenten vraagt met het project 'De Kanteling' aandacht voor een noodzakelijke verdiepingsslag, met name toegespitst op dat compensatiebeginsel.

Het nieuwe beleidskader staat ook in het teken van ingrijpende bestuurlijke veranderingen. De komende jaren staan in het teken van een forse uitbreiding van de gemeentelijke beleidsruimte: de wet werken naar vermogen, jeugdzorg en extramurale (groeps)begeleiding.

En last but not least dwingen de onzekere economische perspectieven ons de komende jaren tot het maken van scherpe keuzes.

I.5 Drie ingrijpende transities

Het kabinet bereidt drie ingrijpende veranderingen voor:

- ▶ de overdracht van de jeugdzorg naar de gemeenten;
 - ▶ de invoering van de Wet werken naar vermogen en
 - ▶ de overheveling van de begeleiding (individueel en in groepsverband) van de Awbz naar de Wmo.
- Het parlement moet deze veranderingen nog in wetgeving omzetten. Er van uitgaande dat het Rijk de ambities uit het bestuursakkoord waarmaakt, staat 2012 in het teken van de voorbereiding en implementatie van het nieuwe beleid. De plannen daarvoor zijn inmiddels in de maak. Dit gebeurt voor een belangrijk deel in regionaal verband.

De drie transities hebben hun eigen tempo en fasering, maar ze nodigen ook uit tot een samenhangende aanpak. Het laat zich aanzien dat de drie transities doelgroepen betrekking hebben op doelgroepen, die elkaar in zekere mate overlappen. Inmiddels hebben we besloten om op (boven)regionale schaal die samenhangende ontwikkeling ter hand te nemen: een project dat opgenomen is in het uitvoeringsprogramma de Doorbraak.

Er ligt daarom een opdracht, om per onderdeel een plan van aanpak te maken met een overkoepelend projectplan, om de dwarsverbanden in operationele zin te signaleren en goede condities te creëren voor kruisbestuiving en synergie.

Recent is verschenen het rapport "Begeleiding in beeld" dat een eerste zicht biedt op het aantal mensen uit Alkmaar waarvoor het C(entrum) I(ndicatie) Z(org) een indicatie voor begeleiding heeft afgegeven. Onderstaande tabel is aan dat rapport ontleend en geeft een duidelijk indicatie van de (groepen) burgers, die vanaf 2013 een beroep kunnen doen op de compensatieplicht krachtens de Wmo.

Leeftijdscategorie	Aard van de problematiek	Aantal Alkmaarse burgers per 1 juli 2011
0 – 64 jaar	Somatische aandoening/ziekte	75
65-74 jaar	Somatische aandoening/ziekte	40
75 jaar en ouder	Somatische aandoening/ziekte	75
65 jaar en ouder	Psychogeriatrische aandoening/ziekte	80
18 jaar en ouder	Psychiatrische aandoening/ziekte	575
0 – 17 jaar	Verstandelijke handicap	105
18 jaar en oudere	Verstandelijke handicap	295
Geen leeftijdsduiding	Zintuiglijke Handicap	20
Geen leeftijdsduiding	Lichamelijke handicap	120
Totaal		1.385

Met betrekking tot deze Awbz-transitie hebben Gedeputeerde Staten van Noord Holland inmiddels positief besloten op een subsidie-aanvraag waarmee een samenhangende regionale aanpak kan worden bekostigd. De eerste stap in dat proces is een brede inventarisatie van de huidige situatie: doelgroepen, het aanbod waarvan ze gebruik maken en de organisaties, die dat aanbod in hun pakket hebben.

II. VAN BELEIDSONTWIKKELING NAAR BELEIDSUITVOERING

De vijf R's vormen de kapstok voor de ontwikkeling en uitvoering van dit beleidskader: Richting, ruimte, regie, resultaten en rekenschap.

- ▶ **Ruimte** voor organisaties en instellingen om creatief en innovatief met producten, diensten, activiteiten en interventies handen en voeten aan het beleid te geven. Een ook ruimte, die de burger in staat stelt eigen **Regie** te voeren, zolang dat in redelijkheid mogelijk is.
- ▶ De politiek bestuurlijke uitgangspunten en het financieel kader zijn **richtinggevend** voor de uitvoering van het beleid;
- ▶ De concrete **resultaten**, die we met het beleid beogen, zijn op zich helder omschreven, maar zullen zich in de praktijk nog nader laten preciseren.
- ▶ Wij zullen in overleg met de uitvoerend organisaties en instellingen periodieke rapportages voorleggen om daarmee **rekenschap** af te leggen.

II.1 Implementatie en uitvoering

In vervolg op dit beleidskader vervaardigen wij een actie-agenda 2012 e.v. aan. Daarin worden alle activiteiten opgenomen, die we in de komende jaren gaan uitvoeren. Naast documenten over onderwerpen, waarover de raad moet beslissen (bijvoorbeeld de verordening) zal de agenda periodiek besproken en aangevuld worden. Daarmee heeft de raad ook een instrument in handen om de behaalde resultaten te toetsen en nieuwe onderwerpen te agenderen.

II.2 Cliëntparticipatie

De Wet maatschappelijke ondersteuning schrijft voor dat burgers bij de beleidsontwikkeling betrokken worden. Gaat het in artikel 11 om de brede betrokkenheid van alle burgers en belanghebbende rechtspersonen, in artikel 12 introduceert de wetgever de vertegenwoordiging van representatieve organisaties, die advies moeten geven op ontwerp-plannen. In Alkmaar worden die organisaties gerepresenteerd door het WMO Cliëntenplatform. Wij ondersteunen dit platform om zich "opnieuw uit te vinden". Het streven van het platform om een hechte relatie op te bouwen met de diverse cliëntorganisaties is onze steun waard. Immers, de gemeente heeft belang bij een platform dat kan rekenen op een breed draagvlak onder de diverse doelgroepen.

De bestaande verordening op de cliëntparticipatie bevat nog onvoldoende prikkels voor het platform om de betrokkenheid van de diverse cliëntorganisaties te versterken. Wij opteren daarom voor een aangescherpte verordening, waarvan die prikkels wel uitgaan en het platform kan doorgroeien naar een Wmo-participatieraad.

II.3 Overgangsrecht

Met dit beleidskader wordt een nieuwe richting ingeslagen met betrekking tot de uitvoering van de Wmo. Dat gaat ook betekenen dat vragen van burgers met andere en meer toegespitste maatstaven worden beoordeeld. Dat geldt ook voor het aanbod dat diverse organisaties verrichten. Op hen wordt een appel gedaan hun aanbod flexibeler en gedifferentieerde te maken.

Vanzelfsprekend zullen burgers in die overgangsfase ervan verzekerd kunnen zijn, dat zij adequaat gecompenseerd worden. Bij de presentatie van een nieuwe verordening komen we hierop terug.

II.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk vindt u de politiek bestuurlijke keuzes, die de basis vormen voor de uitvoering van het beleid. Zij geven richting aan en nodigen burgers, vrijwilligers, ondernemers en instellingen uit om creatieve oplossingen te bedenken.

In het tweede deel van dit beleidskader staan de negen prestatievelden uit de wet centraal. Per prestatieveld schetsen we kort de huidige situatie en de belangrijkste veranderingen, die zich daarbinnen voordoen. In een inleiding op de prestatievelden beschrijven we waarop de komende jaren de beleidsaccenten komen te liggen.

We besluiten dit kader met een kort hoofdstuk over het juridische en financiële kader.

III. BELEIDSUITGANGSPUNTEN EN DE POLITIEK BESTUURLIJKE KEUZES

Aan de inrichting en uitvoering van het beleid gaat een aantal politiek bestuurlijke keuzes vooraf. In dit hoofdstuk schetsen we die keuzes. Keuzes, die ons ook het kader bieden voor de ontwikkeling van beleidsinstrumenten (verordening, beleidsregels, subsidievoorwaarden, e.d) en de criteria voor toetsing van de effectiviteit van het beleid. Die politiek-bestuurlijke keuzes zijn:

- ▶ De compensatieplicht richt zich op concrete resultaten voor de burgers;
- ▶ De eigen kracht van burgers en hun sociale netwerken worden aangesproken voordat een beroep gedaan kan worden op algemene voorzieningen, die op hun beurt voorliggend zijn op individuele voorzieningen;
- ▶ De burger of zijn plaatsvervanger behoudt de regie over de compensatie van de eigen beperkingen;
- ▶ Wederkerigheid in onderlinge dienstverlening wordt bevorderd;
- ▶ Regionale samenwerking waar dat kan om efficiënter - en daarmee goedkoper - te kunnen werken.
- ▶ Het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen.

III.1 Het compensatiebeginsel met het oog op resultaat

Het compensatiebeginsel gaat er van uit dat iedere burger:

1. kan wonen in een schoon en leefbaar huis;
2. kan wonen in een voor hem/haar geschikt huis;
3. beschikt over goederen voor primaire levensbehoeften;
4. beschikt over schone, draagbare en doelmatige kleding;
5. thuis kan zorgen voor kinderen die tot het gezin behoren;
6. zich kan verplaatsen in, om en nabij het huis;
7. zich kan verplaatsen per vervoermiddel;
8. de mogelijkheid heeft om contacten te hebben met anderen en deel kan nemen aan recreatieve, maatschappelijke of levensbeschouwelijke activiteiten.

III.1.1 Redelijk en billijk, sober doch fatsoenlijk

De resultaten zijn op het oog concreet geformuleerd, maar toch zijn ze grotendeels voor meerdere uitleg vatbaar. Wat verstaan we onder een schoon en leefbaar huis? Wat is schone, draagbare en doelmatige kleding? Hoeveel contacten moet een burger kunnen hebben? Het is onvermijdelijk deze resultaten de komende periode nader te preciseren. Voor een deel zal dit ook werkendeweg op basis van de casuïstiek en eigen ervaringen gebeuren. De afgelopen jaren is hier de nodige ervaring mee opgedaan, waarop we kunnen voortbouwen. Begrippen als "redelijk en billijk, sober doch fatsoenlijk" zijn daarbij leidend.

III.1.2 Financiële compensatie?

Wij zien geen aanleiding eigen bijdragen voor voorzieningen te vragen. Wel zijn we gevoelig voor de benadering dat het compensatiebeginsel ook van toepassing kan zijn op de financiële bijdrage van burgers. In zo'n benadering worden de aanvullende kosten, die burgers moeten maken, volledig gecompenseerd, (dat zijn de kosten bovenop de algemeen gebruikelijke kosten). Wij willen de toepasbaarheid van dit principe nader verkennen, waarbij eveneens begrippen als redelijk, billijk, sober en fatsoenlijk leidend zijn.

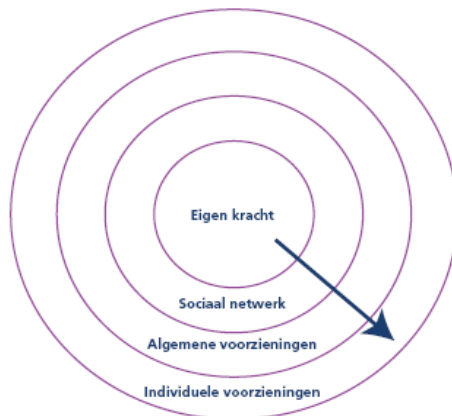
Eén van de reacties van een Alkmaarse burger betrof de gratis beschikbaarstelling van een aangepaste fiets voor een gehandicapt kind. De schrijfster had het normaal gevonden hier een financiële bijdrage aan te leveren. Immers, alle ouders kopen fietsen voor hun kinderen.

III.2 Eigen kracht wordt vertrekpunt

Burgers vragen dikwijls een concrete voorziening aan, die beoordeeld wordt op doelmatigheid en rechtmatigheid. Afhankelijk van die beoordeling wordt de voorziening al of niet verstrekt. Na een afwijzing kan een burger in bezwaar gaan. Met de compensatieplicht stellen wij daar een andere benadering tegenover.

Als iemand om ondersteuning vraagt, zal gekeken worden welke maatregelen en ondersteuning in de persoonlijke situatie van de burger gewenst zijn, en op welke wijze de burger zijn beperkingen kan compenseren. Dat betekent dus:

- dat de burger aangesproken wordt op zijn eigen kracht en competenties;
- dat bekeken wordt wat de mogelijkheden zijn van het sociale netwerk (familie, vrienden, burens);
- Als de eigen kracht en de mogelijkheden van het sociale netwerk niet voldoen, dan pas kan een beroep gedaan worden op de individuele voorzieningen (zie ook onderstaande cirkeldiagram).

Deze werkwijze brengt burgers met beperkingen meer maatwerk. Immers, het resultaat is leidend, niet de gevraagde voorziening. Bij prestatieveld 3 komen we hier nog op terug.

III.2.1 Indicaties

Voor een aantal, met name individuele, voorzieningen is een indicatie vereist. Onderscheid kan worden gemaakt tussen rechtmatigheid (toetsing aan wet- en regelgeving) en doelmatigheid (is de voorziening adequaat als bijdrage om de aanvrager te compenseren). Het resultaat van een positieve indicatie is, dat de burger een akkoord ontvangt van een daarvoor bestemd orgaan op basis waarvan hij aanspraak kan maken op ondersteuning en voorzieningen. Het indiceren is daarmee ook een instrument om te weten dat de (financiële) middelen goed besteed zijn. Immers, de verantwoordelijkheid voor de besteding van publieke middelen is en blijft bij de overheid.

We gaan ons bezinnen op de noodzaak van indicatiestelling en de mogelijkheden om het beter of efficiënter te doen. Hierbij moet duidelijk zijn voor welke voorzieningen een indicatie vereist is. We indiceren alleen als dit meerwaarde heeft voor de burger en voor de gemeente. Het indiceren maakt deel uit van de stappen, die gezet worden vanaf de vraag van een burger tot het effectueren van de gewenste compensatie. Dat hele proces, en dus ook het indiceren, zal in het teken moeten staan van de versterking van de regio en de positie van de burger. Onnodige administratieve handelingen worden eruit geschraapt, wat ook betekent dat binnen de gemeente de verschillende indicatietrajecten worden gestroomlijnd. Belangrijk is ook een optimaal gebruik van de beschikbare expertise, zoals bijvoorbeeld bij artsen en wijkverpleging. Ook mantelzorgers kunnen belangrijke informatie verschaffen.

III.3 Wederkerigheid en samenredzaamheid

Als mensen beperkingen hebben bij deelname aan de samenleving ervaren zij afhankelijkheid. Zeker als dat afhankelijkheid is van andere mensen, kan dat nadelig zijn voor het gevoel van eigen waarde. De relatie van iemand met beperkingen en een dienstverlener is altijd een wederkerige relatie. Wederkerig in die zin dat de compensatie van de beperking van beiden een inspanning veronderstelt. Dat draagt eraan bij dat mensen hun relatie als meer gelijkwaardig ervaren.

Maar wederkerigheid kan ook in een samenlevingscontext worden geplaatst. Zo kunnen mensen die een beroep doen op dienstverlening, ook hun eigen kwaliteiten inzetten om op vrijwillige basis diensten aan derden te verrichten. In één van de gehouden bijeenkomsten is gezegd, dat mensen met beperkingen een stempel opgedrukt krijgen waar zij langdurig aan vast zitten en mee geconfronteerd worden. Maar ondanks beperkingen hebben mensen ook (financiële) mogelijkheden en competenties om iets voor anderen te betekenen. Mensen daarop aanspreken is voor het individu en voor de samenleving een gezond vertrekpunt. Zo kan wederkerigheid leiden tot samenredzaamheid: een samenleving waarin onderlinge hulp en dienstverlening de norm is. Wederkerigheid is geen doel op zich en zal dus ook niet een voorwaarde kunnen zijn om al dan niet of aanmerking te komen voor (te indiceren) voorzieningen.

Deze uitgangspunten moeten een plek krijgen in het gemeentelijk beleid.

III.4 De burger aan het roer

Onderlinge dienstverlening in de samenleving is de basis van de verzorgingsstaat. Van daaruit hebben burgers initiatieven genomen, die tot de publieke sector hebben geleid.

Professionalisering, regelgeving en financieringssystemen hebben de positie en de rol van de burger gemarginaliseerd. Schaalvergroting, eenzijdige focus op efficiënte bedrijfsvoering (de wijkverpleegster is weggesaneerd), besturen die zich promoveerden tot raden van toezicht en dergelijke hebben daar nog een schepje bovenop gedaan.

Burgers zijn hierdoor misschien wel te veel in een rol geduwd van de calculerende klant, die van de overheid en professionele instellingen verwacht dat voor ieder probleem wel een oplossing te bieden is en voor iedere doelgroep wel een scenario om gelukkig te worden.

Uit een artikel van Van de Lans en Kousbroek (Groene Amsterdammer):

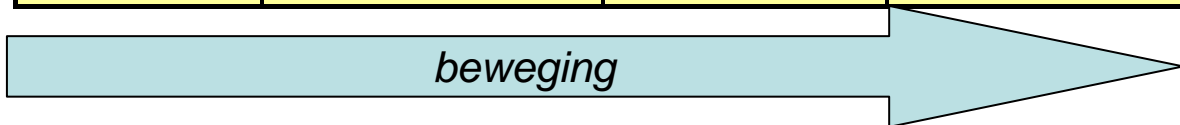
In 1966 werkten in heel Nederland in de kinderbescherming ruim tweehonderd professionele maatschappelijk werkers samen met ruim zeventuizend vrijwilligers die betrokken waren bij gezinnen waar het niet allemaal liep zoals wenselijk was. Zij gingen wekelijks op bezoek, ondersteunden moeders, leverden hand- en spandiensten en als het nodig was kwam een professional hen te hulp. Twaalf jaar later, in 1978, is dit hele legioen aan vrijwilligers teruggebracht tot een paar honderd, terwijl het aantal professionele maatschappelijk werkers nagenoeg verdrievoudigd is. Nederland telt dan bijna zeshonderd professionele werkers in de kinderbescherming die in feite al het werk doen. De burgers zijn aan de kant gezet, zij vertegenwoordigden de oude betutteling. Mensen hadden recht op professionele hulp, zo luidde het marmotto van de nieuwe professionals.

Gelukkig is een dergelijk beeld te eenzijdig, want ook nu zijn er nog veel vrijwilligers in allerlei verbanden actief. Omnibusonderzoeken tonen aan, dat het aantal vrijwilligers van 18 jaar en ouder procentueel niet afneemt.

Wij gaan uit van burgers die zich verantwoordelijk voelen voor mensen uit het eigen sociale netwerk en voor de leefbaarheid in straat en stad. Dat veronderstelt van de gemeente en professionele instellingen, dat zij dienstbaar zijn aan de initiatieven en de eigen kracht van (groepen van) burgers ("van zorgen voor naar zorgen dat ..."). Burgers laten – waar dat het geval is – hun rol als calculerende klant achter zich en leveren naar vermogen een actieve bijdrage aan het eigen geluk en aan het wel en wee van mens en samenleving. In die context voeren burgers regie over het eigen leven en zijn zij zelf opdrachtgever naar organisaties.

De burger aan het roer betekent ook dat hij regie moet kunnen voeren over de compensatie van eigen beperkingen teneinde aan de samenleving te kunnen blijven deelnemen. In het onderstaande schema¹ zijn vier scenario's geschetst: van een professioneel vervaardigd plan tot een plan dat de burger voor zijn eigen compensatie heeft opgesteld.

Organisatie leidend	Organisatie leidend, Individu met zijn netwerk betrokken	Individu met zijn netwerk leidend, organisatie betrokken	Individu en zijn/haar netwerk
Organisatie maakt plan	Netwerk-beraad	Eigen kracht centraal	Individu maakt plan

III.5 Regionale samenwerking

Alweer enkele jaren geleden is de regionale Wmo-agenda opgesteld. Aan een aantal Wmo-thema's werken de gemeenten in Noord-Kennemerland samen. Actueel is uiteraard de transitie van de begeleiding van de Awbz naar de Wmo. Er is een aanvraag naar de provincie gegaan voor een regionale aanpak, beginnend bij een brede inventarisatie van doelgroepen, het aanbod waarvan zij gebruik maken en de organisaties die dit aanbod verzorgen.

De voordelen van regionale samenwerking zijn evident:

- Sommige voorzieningen zijn alleen op bovenlokale of alleen op bovenregionale schaal mogelijk, gezien de beperkte vraag;
- Meer efficiency bij gezamenlijke inkoop;

¹ Bron: Mike Doolan

- Beperking van overheadkosten door afstemming van regelgeving, procedures en administratieve vereisten en
- Verbreding van het financieel draagvlak voor de voorzieningen in Alkmaar.

Kortom, wij zullen hier de komende jaren stevig op inzetten, voortbordurend op de basis die daarvoor de afgelopen jaren is gelegd. Wij doen dit vanuit de centrumpositie die Alkmaar in de regio inneemt en als grootste gemeente in Noord-Holland Noord. Onderwerpen met een politiek gewicht zullen daarbij nadrukkelijk afgestemd worden met de raden van de gemeenten in de regio.

III.6 Tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen

Misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen tasten het maatschappelijk draagvlak en daarmee de solidariteit in de samenleving aan. Recente onthullingen over misbruik van het persoonsgebonden budget geven daar voeding aan. Afgezien van de normatieve kant, is het zeker in een periode van economische onzekerheid uitermate belangrijk, dat misbruik en oneigenlijk gebruik worden tegengegaan. Vooral om de beschikbaarheid van de voorzieningen voor degenen die er recht op hebben te waarborgen. Daarnaast is het van belang dat de middelen die we inzetten, daadwerkelijk bijdragen aan de compensatiebehoefte van de burger. Dit wordt in het plan van aanpak verder uitgewerkt.

IV. Prioriteiten en prestatievelden

De Wet maatschappelijke ondersteuning somt in artikel 1 een negental prestatievelden op, die met elkaar de brede reikwijdte van de wet omvatten. Het is een indeling die ordening biedt en waarvan de rekenkamercommissie in haar rapport "Iedereen moet kunnen meedoen" nadrukkelijk adviseert om het beleid "rondom deze prestatievelden" vorm te geven. In het hiernavolgende schetsen we de belangrijkste ontwikkelingen.

IV.1 Transitie Awbz begeleiding en overname jeugdzorg

Veel aandacht zal de komende jaren besteed worden aan de transitie van de Awbz begeleiding naar de compensatieplicht op grond van de Wmo en de beleidsontwikkeling op het brede terrein van de integrale jeugdzorg. Beide ontwikkelingen zullen in nauwe samenhang met de invoering van de Wet werken naar vermogen worden aangepakt. Immers, in de praktijk zal er sprake zijn van een grote overlap.

IV.2 Innovatie en nieuwe arrangementen

Wij gaan op weg naar nieuwe arrangementen, die gedifferentieerder zijn en dus flexibeler kunnen inspelen op de (wisselende) compensatie-behoefte van burgers. Het is van groot belang dat organisaties en instellingen zich eigenstandig met nieuwe ideeën presenteren. In aanvulling op dit beleidskader presenteren wij in het eerste kwartaal van 2012 hierover een afzonderlijke notitie.

IV.3 Prestatievelden

Met het oog op de prestatievelden komen de accenten in de ontwikkeling en uitvoering van beleid de komende jaren liggen op:

Prestatieveld 1: Leefbaarheid en sociale samenhang;

Prestatieveld 3. Informatie, advies en cliëntondersteuning ("De voorkant") en

Prestatieveld 4. De ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers.

IV.3.1 Leefbaarheid en sociale samenhang / preventie

In haar proefschrift "De betekenis van nabijheid" beschrijft Lilian Linders hoe de informele zorg in een volksbuurt functioneert. Nabijheid op zich is nog geen voorwaarde dat mensen elkaar steun geven. Pas wanneer mensen elkaar hebben leren kennen is de drempel voor onderlinge steun lager. Mensen kunnen elkaar in allerlei verbanden ontmoeten en leren kennen: in buurtactiviteiten, in de sport en het verenigingsleven maar ook binnen levensbeschouwelijke organisaties in Alkmaar. Al deze kaders kunnen bijdragen aan een sociale samenhang en bevordering van onderling dienstbetoon.

IV.3.2 "De Voorkant": keukentafelgesprek, indiceren

Het keukentafelgesprek en doelmatige indicaties zijn essentiële instrumenten voor de uitvoering van het beleid binnen de politiek bestuurlijke uitgangspunten.

IV.3.3 Vrijwilligers en mantelzorgers

Vrijwilligers en mantelzorgers vormen samen de informele zorg, die voorliggend is aan de professionele ondersteuning en de individuele voorzieningen. De versterking van het aanbod van vrijwilligersorganisaties en de adequate ondersteuning van mantelzorgers vormen daarom een belangrijk speerpunt in het beleid.

In de navolgende paragrafen worden per prestatieveld prioriteiten gesteld.

IV.4 Leefbaarheid en sociale samenhang

Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Een leefbare stad is een stad,

- ▶ waar mensen zich veilig voelen;
- ▶ die geen fysieke obstakels heeft voor mensen met beperkingen;
- ▶ waar mensen een baan hebben of anderszins hun tijd actief, plezierig en zinvol kunnen besteden;
- ▶ waarvan veel burgers zich belangeloos inzetten in onderlinge steun en in het verenigingsleven;
- ▶ met veel voorzieningen in buurten en wijken op gebieden van sport, cultuur en welzijn;
- ▶ waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en leren kennen;

Alkmaar mag zich gelukkig prijzen met een rijk voorzieningspatroon en veel burgers, die zich belangeloos inzetten. Het zelforganiserend vermogen van burgers is groot. Veel activiteiten vinden plaats dankzij dit particulier initiatief. Deze belangeloze inzet van een grote groep Alkmaarders is van groot belang voor de vitaliteit van de stad en verdient bewondering.

De ambitie op het terrein van leefbaarheid en sociale samenhang is dat gemeente en instellingen initiatieven van bewoners ondersteunen, oftewel van klant naar coproductent.

Vanuit deze algemene ambitie formuleren we hier vijf doelen:

1. Versterken en ondersteunen van het rijke verenigingsleven in Alkmaar;
2. Stimuleren en faciliteren vrijwilligerswerk;
3. Vergroten ondernemerschap voor sociaal culturele activiteiten;
4. Stimuleren inzet uitkeringsgerechtigden voor de lokale samenleving;
5. Vernieuwing aanpak Buurtgericht samenwerken.

IV.4.1 Versterken en ondersteunen van het rijke verenigingsleven in Alkmaar

Sociale netwerken zijn essentieel in het leven van mensen. Met name ouderen ervaren dat hun sociale netwerk met het ouder worden steeds kleiner wordt en minder slagkracht kent.

Een rijk gevarieerd aanbod van het Alkmaarse verenigingsleven, waartoe we ook de religieuze en levensbeschouwelijke organisaties rekenen, brengt mensen bij elkaar, bindt mensen en draagt daarmee wezenlijk bij aan de versterking van de basis van de Nederlandse verzorgingsstaat: de onderlinge steun in de samenleving, met name binnen de sociale netwerken van mensen. In die zin gaat van het verenigingsleven een belangrijke preventieve werking uit, die niet in cijfers is uit te drukken. In het bijzonder noemen wij hier ook de deelname aan sportinstellingen, waar de bewegingsactiviteiten ook nog eens bijdragen aan een gezonde leefstijl.

Vanuit de gemeente worden de nodige relaties onderhouden met de vele organisaties en verenigingen. Soms rechtsreeks, zoals bij de religieuze en levensbeschouwelijke organisaties, soms via het Platform Vrijwilligers in de zorg (Platform van samenwerkende vrijwilligersorganisaties op het terrein van zorg en welzijn, zoals het Rode Kruis en Humanitas) of de Sportraad.

Waar mogelijk worden nieuwe initiatieven van verenigingen en organisaties die gericht zijn op de ondersteuning en participatie van kwetsbare groepen in de samenleving gefaciliteerd.

Gerichte aandacht gaat de komende periode uit naar een mogelijke versterking van de samenwerking met religieuze en levensbeschouwelijke organisaties en hun betrokkenheid op de samenleving.

IV.4.2 Stimuleren en faciliteren vrijwilligerswerk

In het coalitieakkoord is het belang van vrijwilligerswerk onderkend. Voor de vrijwilliger heeft het werk een persoonlijke waarde: ontplooiing, opdoen van sociale contacten, voldoening, eigenwaarde, waardering en wederkerigheid. Daarnaast is vrijwillige inzet uitermate belangrijk voor sociale infrastructuur van de stad.

Wij willen meer ruimte geven aan bewoners om verantwoordelijkheid te nemen voor hun medemensen in de buurt, de wijk of de stad. Dat is gewenst in een tijd waarin er sprake is van een terugtrekkende overheid, maar ook gewenst vanuit de gedachte dat wanneer de burger de kans krijgt 'leading' te zijn in de eigen wijk dit meer rendement oplevert.

Om burgers in staat te stellen die verantwoordelijkheid te nemen is een goede begeleiding en ondersteuning wenselijk. Om deze reden zet het college in op het versterken en vernieuwen van het

vrijwilligerswerk en stelt hiervoor een jaarlijks budget van €75.000 voor de periode 2011 t/m 2014 beschikbaar. Het budget dient te worden beschouwd als een ontwikkelbudget, dat kansen biedt om een kwaliteitsimpuls aan het vrijwilligerswerk te geven.

De vernieuwing en versterking van het vrijwilligerswerk is van toepassing op de terreinen wijkaanpak, sport, cultuur en zorg en heeft de volgende ambities:

- ▶ het vergroten van de animo om vrijwilligerswerk te doen,
- ▶ het aanboren van een nieuw potentieel aan vrijwilligers, o.a. gepensioneerde (hoog opgeleide) vrijwilligers, met veel tijd en expertise,
- ▶ het stimuleren van nieuwe vormen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet.
- ▶ de samenwerking van vrijwilligers met professionele beroepskrachten.

De komende jaren verlaten veel mensen het arbeidsproces. Veelal zijn zij gezond en vitaal. We kunnen ons voorstellen dat zij een deel van hun tijd willen inzetten in het (georganiseerde) vrijwilligerswerk. Dat kan kwalitatief en kwantitatief een aanmerkelijke verrijking van het aanbod betekenen. Daarbij is het wel noodzakelijke dat er nieuwe vormen en arrangementen van vrijwilligerswerk worden gecreëerd, die passen bij de leefstijl van deze doelgroep.

IV.4.3 Vergroten particulier initiatief/ondernemerschap voor sociaal culturele activiteiten

Een stad als Alkmaar kan niet zonder het functioneren van buurt- en wijkaccommodaties en een gevarieerd aanbod aan sociaal culturele activiteiten. De komende jaren wordt gewerkt aan een nieuwe benadering. Centraal uitgangspunt is dat de huidige en de nieuw te ontwikkelen accommodaties gestimuleerd worden tot meer zelfstandig ondernemerschap op basis van het zogenaamde Trust-model. Deze werkwijze wordt fasegewijs ingevoerd. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is om in het kader van de participatiegedachte van de WMO, de functie van de centra voor de kwetsbare groepen in de wijken te versterken. Het Wmoprofiel van de nieuwe wonen/welzijn/zorg centra (als de Daalder en de Alkenhorst) krijgt de komende jaren specifieke aandacht (exploitatie en activiteiten).

IV.4.4 Stimuleren inzet uitkeringsgerechtigden voor de lokale samenleving

Mensen die afhankelijk zijn van een uitkering en op basis van de participatieladder ver blijken af te staan van de arbeidsmarkt, kunnen in hun eigen buurt of wijk, ondanks vaak aanwezige beperkingen, een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale samenhang. Daarbij gaat het om specifieke vrijwilligersactiviteiten, zoals het verrichten van administratieve taken bij een wijkcentrum, het functioneren als gastvrouw/gastheer, het ondersteunen van ouderen in een verzorgingshuis, etc. In het kader van de WMO willen we deze inzet van burgers stimuleren.

Onder de noemer 'Sociale activering' vinden er diverse initiatieven plaats, waaronder:

- ▶ actieve verwijzing van klanten naar de Vrijwilligers Centrale Alkmaar;
- ▶ plaatsen van klanten in zorgcentrum Westershout voor diverse ondersteunende activiteiten;
- ▶ verwijzing klanten naar cursussen en activiteiten in wijk- en buurtcentra;
- ▶ recent zijn er 17 activeringsplekken in de wijk- en buurtcentra gecreëerd

Vanuit de gemeente stimuleren we deze initiatieven omdat ze kansen bieden aan de deelnemers om (vrijwilligerswerk)ervaring op te doen en vaardigheden te ontwikkelen. We hebben waardering voor die instellingen en organisaties die, vanuit hun maatschappelijke betrokkenheid, maatschappelijk zinvolle activiteiten bieden aan deze doelgroep.

IV.4.5 Vernieuwing aanpak Buurtgericht samenwerken

Het beleid was de afgelopen jaren weliswaar succesvol, maar mist langzamerhand op een aantal punten de aansluiting bij de burger. Dat heeft onder andere te maken met technische ontwikkelingen. Alkmaarders vinden buurten belangrijk, maar denken in toenemende mate digitaal. De gemeentelijke website en andere digitale media (zoals Twitter, Verbeterdebuurt.nl, Burgernet en 'webchats') zijn steeds belangrijker. Daarom worden in de toekomst de gemeentelijke website en de App buurtgericht samenwerken eerste aanspreekpunt.

De belangrijkste pijler van buurtgericht samenwerken is gericht op het vergroten van de zelfwerkzaamheid en eigen verantwoordelijkheid van burgers. In die buurten waar de organisatie van bewoners zwak is en de leefbaarheid onder druk staat, wordt extra ondersteuning geboden. Voor bewonersinitiatieven stelt het Rijk geen geld meer ter beschikking. Het college zet de regeling wel voort.

IV.5 Jeugd

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Opgroeien en opvoeden wordt teveel geproblematiseerd. Jeugdigen en ouders worden teveel beschouwd als potentiële probleemgevallen en de aandacht is teveel gericht op het signaleren van mogelijke problemen. Als er problemen zijn geconstateerd, worden ze geëxporteerd naar professionele instituties en uitgesloten uit het gewone leven. Er vindt een toename plaats van labels van problemen (adhd, add, pdd-nos). Hierdoor is het idee bij opvoeders ontstaan dat je voor het aanpakken van problemen met/bij je kinderen je gesteund moet hebben, waardoor handelingsverlegenheid bij opvoeders is ontstaan. Er is te weinig aandacht voor de kwaliteit van het gewone opgroeien en opvoeden en dat bij bepaalde fasen in het opgroeien nu eenmaal bepaalde problemen en dilemma's spelen.

Gebleken is dat het export-/ exclusie-model ook niet werkt, omdat de kansen voor de ontwikkeling van jeugdigen vooral bestaan in de eigen leefsituatie (gezin, school, buurt). De gespecialiseerde zorg is te weinig gericht op inclusie en eigen kracht, waardoor risico bestaat op marginalisering. Onderzoek laat juist zien (ook bij complexe problemen) dat 'community-based' programma's effectief zijn.

Wij hebben een kanteling van het stelsel voor ogen, van "recht op zorg" naar "de plicht om kinderen te ondersteunen en te stimuleren bij het opgroeien en in hun ontwikkeling". Er zal ingezet worden op de zelfredzaamheid en zelfsturing van het gezin. De zorg voor jeugd is een publiek belang: alle kinderen hebben het recht om gezond en veilig op te groeien. Wij zullen de voorwaarden scheppen en erop toe zien dat kinderen goed en veilig opgroeien en om ouders/opvoeders op hun opvoedkundige taak te wijzen en daarin te faciliteren.

Met het oog op dit prestatieveld is de afgelopen jaren in Alkmaar hard gewerkt aan de vestiging van de Centra voor Jeugd en Gezin en de van daaruit aangeboden opvoedondersteuning.

Dit is een belangrijke stap naar de verbetering van de jeugdzorg in Alkmaar. In het licht van de decentralisatie vanaf 2013 van de volledige jeugdzorg naar de gemeente, zullen deze voorzieningen een logische plek moeten krijgen in het totaal van de (keten van) aanbod op dit gebied.

De decentralisatie van de jeugdzorg zal de komende jaren veel aandacht van de gemeente vergen. Op dit moment verwijzen wij naar afzonderlijke nota's die hierover zullen verschijnen. Dat betekent uitdrukkelijk niet dat we deze overdracht als een eigenstandige ontwikkeling beschouwen. Integendeel, een succesvolle opvoeding van jeugd en jongeren is essentieel uit een oogpunt van redzaamheid en participatie. Uit praktische overwegingen laten we dit prestatieveld in deze contourennota echter buiten beschouwing. Voor de drie transitieprojecten uit het bestuursakkoord zal een samenhangend projectplan worden gepresenteerd.

IV. 6 Informatie, advies en cliëntondersteuning

Het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning

IV.6.1 W(onen) W(elzijn) Z(org)-wijzer

Medio 2008 is WWZ-wijzer als project gestart met dagelijkse spreekuren in de centrale vestiging van de openbare bibliotheek aan de Gasthuisstraat. Het oorspronkelijke initiatief hiervan is uitgegaan van de Stichting Mee NWH en de toenmalige organisaties SKWO-Ouderenwerk en RIMA, beide opgegaan in de Stichting De Wering. In 2010 is het project geëvalueerd wat heeft geleid tot een bedrijfsplan (een doorontwikkelplan). Aan de uitvoering hiervan wordt hard gewerkt.

Een cruciaal onderdeel daarbij is de kwaliteitsontwikkeling. Daarvoor zullen de samenwerkende partijen een plan of protocol presenteren, dat wij zullen toetsen aan de uitgangspunten van dit beleidskader.

IV.6.1.1 Kwaliteit/het “keukentafelgesprek”.

De advies- en informatiefunctie, de indicatiestelling en de cliëntondersteuning vormen een belangrijk onderdeel van de keten van diensten binnen het overlappende terrein van wonen, welzijn en zorg, die burgers kunnen gebruiken om de gewenste resultaten te behalen. In het collegeakkoord hebben we aangegeven meer en vaker huisbezoeken af te leggen om de situatie van de burger nog meer als vertrekpunt te nemen.

De keukentafel is de metafoor voor het domein van de burger, een consulent helpt hem aan die tafel de eigen situatie te analyseren, de mogelijkheden van compensatie in kaart te krijgen en daaruit een keuze te maken die past bij de individuele situatie van de burger. In het gesprek staan de op elkaar betrokken terreinen wonen, welzijn en zorg en de eigen situatie van de burger centraal. Het kan gaan om zaken als gezondheid, huisvesting, sociale contacten, vrijetijdsbesteding, werk, inkomen en waarden.

De consulent ondersteunt op die wijze de burger om de regie over zijn eigen situatie te kunnen blijven (of te leren) voeren, zolang dat redelijkerwijs mogelijk is.

IV.6.2 Indicatiestelling

Een indicatie is te beschouwen als een objectieve beoordeling van de ondersteuningsbehoefte van een burger. Daarbij kan onderscheid gemaakt worden tussen rechtmatigheid (aanspraak op basis van regels) en doelmatigheid (is de betreffende burger afdoende gecompenseerd om deel te kunnen blijven nemen aan de samenleving). Een indicatie is de basis voor een besluit over het wel of niet toekennen van ondersteunende voorzieningen. Met het oog op de Awbz transitie is een herbezinning op (het proces van) indiceren gewenst, waarbij ondermeer de volgende vragen aan de orde komen:

- ▶ Voor welke voorzieningen is een indicatie vereist?
- ▶ Hoe kunnen we gebruik maken van beschikbare expertise;
- ▶ Hoe verhoudt het indiceren zich tot het keukentafelgesprek;
- ▶ De mogelijkheid om verschillende indicatiestelling van AWBZ- en Wmo-voorzieningen op elkaar te betrekken.
- ▶ de houdbaarheidsdatum van de indicatie, die afhankelijk moet zijn van de inhoud.

IV.6.3 Cliëntondersteuning

In haar brief van 22 juni schrijft de staatssecretaris van het ministerie van VWS dat het in de Wmo gaat “om ondersteuning te bieden aan mensen die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn, bij het oplossen van een vraag of een situatie, die dusdanig complex is dat hij of zij het niet zelf (of met zijn omgeving) kan oplossen”. In dezelfde brief schrijft de staatssecretaris dat cliëntondersteuning de situatie van de cliënt als uitgangspunt neemt en bij kan dragen aan het optimaal benutten van de eigen kracht van cliënten en hun omgeving en het vergroten van de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van deze cliënten.

Burgers kunnen bij diverse instellingen ondersteuning krijgen. Vraagverheldering in het keukentafelgesprek, de nabijheid van een maatje (vriendendiensten), sociaal raadsliedenwerk e.d.

Specifieke aandacht besteedt de brief aan de ondersteuning die de MEE-organisaties bieden aan mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap. Vanwege de nauwe relatie met de Wmo en de aanstaande transitie van de Awbz begeleiding heeft de staatssecretaris aangekondigd “de zeggenschap van de gemeente over capaciteit/middelen van MEE gefaseerd te vergroten”. Daartoe treedt zij in overleg met onder andere de VNG.

Wij zullen deze uitbreiding van bevoegdheden benutten om samen met MEE NWH en andere betrokken organisaties de cliëntondersteuning in Alkmaar goed te regelen.

IV.6.4 Ondersteunen kwetsbare ouderen

In het indertijd uitgevoerde gemeentelijk project “vroegtijdig bereiken van ouderen” bleek het moeilijk huisartsen te betrekken bij het detecteren van kwetsbare ouderen en het versterken van hun gezondheidspositie. Inmiddels kunnen we melden dat onze inspanningen om de huisartsen te betrekken bij het bereiken van kwetsbare ouderen in ontwikkeling is. Een apart vorm van cliëntondersteuning betreft dan ook het project FIT (Functiebehoud bij ouderen in de eerste lijn In Transitie). Doel van het FIT-project is alle ouderen met een verhoogd risico op functieverlies en daardoor mogelijk verlies van zelfredzaamheid, een zo lang mogelijk behoud van functionaliteit te bieden. Dat gebeurt door ouderen die thuis wonen en zo'n verhoogd risico lopen, systematisch te screenen en waar nodig preventieve interventies aan te bieden. Geïnterviewd wordt onder meer de mate van eenzaamheid, hoe de voedingstoestand is, of er sprake is van polifarmacie.

Dit alles gericht om de kwaliteit van het leven onder ouderen te verbeteren. In twee wijken in Alkmaar (Oudorp en Centrum) werken huisartsen mee aan het FIT-project. Het betreft een project waarbij de

Huisartsenzorg Noord-Kennemerland (HZNK) samenwerkt met huisartsen. Een stap waaraan nu in Alkmaar gewerkt wordt is het nog verder uitbreiden van de keten. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan het (nog) meer betrekken van welzijnsvoorzieningen als succesvolle interventieonderdeel. HZNK is daarover met de gemeente Alkmaar in gesprek. Vanuit HZNK is het voornemens om de FIT-aanpak in 2012 verder uit te rollen over de stad Alkmaar.

IV.6.5 Mensen, die zichzelf niet kenbaar maken / zorgmijders

“Direct er op af” is één van de bakens van “Welzijn nieuwe stijl”. Een steeds weer terugkerend thema is het bereiken van mensen, die uit zichzelf niet de stap zetten naar ondersteuning terwijl dat in hun situatie wel gewenst is. In één van de voorafgaande bijeenkomsten stelde een deelnemer de vraag wat te doen als hij bij een straatgenoot signaleert dat deze wel wat ondersteuning zou kunnen gebruiken. Gelukkig kwam uit de kring van deelnemers het primaire antwoord er eerst zelf eens op af te stappen en poolshoogte te nemen. Dat antwoord past het best in de gewenste omslag, dat de burgers zelf hun verlegenheid overwinnen en er op afstappen. En als er dan sprake is van notoire zorgmijders, die een gevaar voor zichzelf of anderen vormen, zijn er voldoende mogelijkheden hiervan melding te maken.

IV.7 Mantelzorg en vrijwilligerszorg

Het ondersteunen van mantelzorgers o.a. bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen en de ondersteuning van vrijwilligers

IV.7.1 Vrijwilligers in de zorg- en dienstverlening

De gemeente erkent het grote belang van de inzet van vrijwilligersorganisaties in de zorg. Daarmee worden voorliggende voorzieningen geboden op een breed terrein, van eenvoudige diensten als boodschappen doen tot en met de begeleiding van terminale patiënten in het Hospice. De inzet van veel vrijwilligers kan de druk op de professionele zorg- en dienstverlening verlichten.

In één van de voorafgaande bijeenkomsten is verondersteld dat de professionele zorg- en dienstverlening als het ware communicerende vaten vormen met vrijwilligersorganisaties. Met andere

woorden, de financiële en/of personele problemen in de professionele zorg hebben hun weerslag op de druk die vrijwilligersorganisaties ervaren.

Het is daarom van het grootste belang die vrijwilligersorganisaties gericht te faciliteren.

Het Platform vrijwilligers in de zorg bundelt een deel van die vrijwilligersorganisaties. Wij willen met dit platform afspraken maken over de consolidering en verdere versterking van het aanbod. Afstemming en samenwerking zijn daarvoor noodzakelijke voorwaarden.

IV.7.1.1 Vrijwilligersacademie

Belangrijk is ook te verwijzen naar de komst van de vrijwilligersacademie, waarin het aanbod deskundigheidsbevordering en het ontwikkelen van nieuw aanbod voor vrijwilligers vanuit een verbindend concept gebundeld wordt. Een interessant aandachtspunt hierbij is ouderen in te schakelen bij het geven van cursussen.

IV.7.2 Mantelzorg

Zorg naar elkaar binnen families of vriendenkringen is tot op zekere hoogte normaal en gebruikelijk. Mantelzorg overstijgt qua intensiteit en duur het normale en het gebruikelijke. Vaak zal de mantelzorger concessies moeten doen aan de eigen maatschappelijke participatie. Als we ervan uitgaan dat Alkmaar een afspiegeling vormt van heel Nederland, dan zijn er in Alkmaar ruim 20.000 mantelzorgers, waarvan er bijna 3.000 zwaar belast zijn.

In Alkmaar heeft bijna één op de zes (16%) inwoners ouder dan 65 jaar in het afgelopen jaar mantelzorg **ontvangen** (regionaal 13%). Ouderen geven ook zelf mantelzorg aan anderen. Van de 65-plussers in Alkmaar heeft 9,1% mantelzorg **gegeven** in het afgelopen jaar (regionaal 12%). Van de inwoners van 19-65 jaar is dit 14% (regionaal 16%) bron: Gezondheidsprofiel Alkmaar 2011.

Deze aantallen maken duidelijk dat de inzet van de mantelzorgers veel druk voorkomt op de professionele zorg. De gemeente waardeert hen en ziet het belang van een goede

ondersteuning om het de mantelzorg mogelijk te maken naast zijn verzorgende taak ook een maatschappelijk leven te kunnen behouden.

In Alkmaar zijn drie organisaties specifiek gericht op de ondersteuning van mantelzorgers: het Mantelzorgcentrum, het Steunpunt Mantelzorg en het Respijthuis. Met hen bespreken we regelmatig de stand van zaken en noodzakelijke of gewenste acties om het bereik en de effectiviteit van de ondersteuning te verbeteren. Waar dat in de rede ligt, betrekken we hierbij ook andere organisaties, want de drie genoemde hebben geen exclusiviteit.

IV.7.2.1 Respijthuis

Aan de realisatie van het Respijthuis heeft de gemeente van harte meegewerkt. Deze unieke voorziening opende in augustus 2010 zijn deuren. In het Respijthuis is de verzorging ingesteld op mensen die thuis langdurig en intensief worden verzorgd door partner, familie en/of vrienden. Het biedt een huiselijke omgeving met vier logeerkamers, die op de zorg zijn ingericht en voorzien van een eigen ruime badkamer, tv en audioapparatuur. Vrijwilligers nemen de zorg een tijdje over van de mantelzorg, waardoor deze op adem kan komen.

Naast een Awbz-bijdrage wordt van de gasten een eigen financiële bijdrage gevraagd. In de praktijk blijkt deze bijdrage soms een te hoge drempel voor mensen met een smalle portemonnee. Met de instelling zal een afspraak worden gemaakt onder welke voorwaarden deze mensen toch van de voorziening gebruik kunnen maken.

Respijtzorg laat zich goed op regionaal niveau organiseren met een bijbehorende financiering. De belangstelling ervoor groeit. Als een uitbreiding met een tweede voorziening ter sprake komt, staat deze niet noodzakelijk in Alkmaar.

IV.7.2.2 Jonge mantelzorgers

Al bij de vaststelling van het beleidskader 2008-2012 is een sterk appel gedaan op gerichte aandacht aan jonge mantelzorgers (tot 18 jaar). Een weerbarstig thema, waar tot dusverre geen gerichte interventies op zijn gepleegd. De komende "Dag van de mantelzorg" in november staat in het teken van de jonge mantelzorg. Wij spreken van een probleem, wanneer een jongere tot 18 jaar als gevolg van zijn rol als mantelzorg niet of onvoldoende toekomt aan de eigen ontwikkeling, een eigen sociaal leven en deelname aan de samenleving.

Met het Mantelzorgcentrum is gesproken over de wijze om dit probleem aan te pakken. Het belangrijkste is dat hulp- en dienstverleners in hun contacten met burgers attent zijn op voorkomende situaties en daarin een bemiddelende rol gaan spelen naar mogelijke ondersteuning.

IV.8 Deelname aan de samenleving

Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem.
--

In dit prestatieveld staat niet zozeer het individuele compensatiebeginsel centraal, maar wordt veeleer gedoeld op algemene maatregelen om in het maatschappelijk verkeer drempels te slechten voor kwetsbare groepen, zodat ook zij kunnen toetreden tot de arbeidsmarkt en zich, al dan niet met een hulpmiddel, kunnen verplaatsen en toegang hebben tot openbare voorzieningen. Daarnaast dat ouderen die het arbeidzame leven hebben verlaten aan de samenleving kunnen blijven meedoen doordat hun woningen zo toegankelijk zijn dat zij in hun eigen vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen.

IV.8.1 Fysieke toegankelijkheid

Het is onmiskenbaar dat mensen in de samenleving obstakels tegenkomen, die een actieve participatie in de weg staan. Soms zijn dat zichtbare en aanwijsbare fysieke obstakels in de openbare buitenruimte (rolstoeltoegankelijkheid), een matig en weinig toegankelijk openbaar vervoer, gebouwen die moeilijk toegankelijk zijn e.d.

De laatste decennia zijn er veel verbeteringen aangebracht maar het blijft zaak hierop alert te blijven. Immers, hoe minder obstakels, des te minder op individueel niveau hoeft te worden

Eén van de woningbouwplannen op Overstad gaat uit van voordeuren op een verhoogd niveau, zodat eronder geparkeerd kan worden. Op een vraag hoe de voordeuren bereikt kunnen worden met een rolstoel, luiden het antwoord: "misschien een plateaulift. Een hellingbaan is wel erg duur."

gecompenseerd. Het tapis roulant van het stadskantoor en de rolstoeltoegankelijkheid aan de noordzijde van Winkelcentrum De Mare zijn voorbeelden dat het nog steeds niet vanzelfsprekend is een optimale toegankelijkheid te realiseren.

Dus is voortdurend onderhoud noodzakelijk om te voorkomen dat de aandacht voor een toegankelijke samenleving verslapt en gerichte en adequate aanpassingen te snel als concessie wordt beschouwd.

IV.8.2 Toegankelijkheid verenigingsleven

Ook moet het Alkmaarse verenigingsleven rekening houden met een aanbod waaraan ook mensen met een beperking deel kunnen nemen, bijvoorbeeld in de sport. Het is de moeite waard het thema eens met het Alkmaarse verenigingsleven te bespreken, waar we bijvoorbeeld de mogelijkheden verkennen om het aanbod en de toegankelijkheid voor bijzondere doelgroepen te vergroten (Meer Bewegen voor Ouderen, gehandicaptensport). Het verenigingsleven immers is één van de "smeermiddelen" voor onderlinge steun in de samenleving.

IV.9. Individuele voorzieningen

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch en/of psychisch of psychosociaal probleem om hun zelfstandig functioneren of deelname aan het maatschappelijk verkeer te behouden en te bevorderen.

Wanneer het eigen netwerk onvoldoende compensatie kan bieden en algemene (voorliggende) voorzieningen daartoe ook niet toereikend zijn, hebben burgers aanvullend individuele voorzieningen nodig. Deze voorzieningen maken deel uit van het arrangement dat de burger kan inzetten om zijn beperking te compenseren.

Op dit moment kennen we als individuele voorzieningen: hulp bij het huishouden, individuele begeleiding, rolstoelen en andere verplaatsingsmiddelen, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen en voorzieningen voor aangepast sporten.

IV.9.1 Maatwerk, ook met collectieve middelen

De compensatieplicht vereist maatwerk. Immers, de individuele situatie van de burger is het uitgangspunt. Collectieve middelen kunnen daar uitstekend in passen, want als een confectiepak iemand perfect past is het voor hem maatwerk. Zo kan de Opbelbus iemand maatwerk leveren: vervoer van deur tot deur. Het begrip maatwerk slaat op het totale arrangement dat de burger benut om zijn beperking te compenseren en deel te kunnen blijven nemen aan de samenleving.

IV.9.2 Toewijzingscriteria

Criteria voor het compenseren via individuele voorzieningen zijn:

- ▶ Is er sprake van een objectief vastgesteld probleem?
- ▶ Wordt de persoon op het niveau van participatie en zelfredzaamheid gebracht die bij zijn situatie past? (compensatie strekt zich dus niet uit tot wat de persoon zelf noodzakelijk vindt, maar wordt geobjectiveerd)
- ▶ Is de voorziening niet algemeen gebruikelijk (niet speciaal bedoeld voor mensen met een beperking en in de reguliere handel verkrijgbaar)?
- ▶ Leidt de voorziening tot meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de persoon zou verkeren als hij geen beperkingen had? Indien voorzieningen worden verstrekt, worden alleen de meerkosten daarvan gefinancierd door de gemeente.

Vormgeving van individuele voorzieningen zijn:

- ▶ Voorziening in natura
- ▶ Persoonsgebonden budget
- ▶ Financiële tegemoetkoming
- ▶ Digitale hulpmiddelen / domotica

Persoonsgebonden budgetten (PGB's)

Wij vinden het belangrijk ook in de komende periode PGB's te verstrekken. Het is immers een goed middel om burgers in staat te stellen de eigen regie te blijven voeren. De ervaringen van de afgelopen jaren zullen wij benutten om het beleid toe te spitsen, zodat de toekenning van PGB's een duurzaam

bestanddeel zal worden in de uitvoering van het beleid. In principe gaat het bij de verstrekking van een PGB om drie factoren, waarop gelet moet worden:

1. Kan de burger (of diens ondersteuner) zijn behoefte goed in kaart brengen. Weet hij op welke wijze en met welke middelen zijn beperkingen gecompenseerd kunnen worden;
2. Is de burger in staat om “te winkelen”. Kan hij uit het beschikbare aanbod een gewogen keuze maken.
3. Is de burger (of iemand namens hem) voldoende vaardig om de uitgaven transparant te administreren, zodat desgewenst ook verantwoording kan worden afgelegd

IV.9.3 Hulp bij het huishouden

In december 2010 heeft de stuurgroep Hulp bij het huishouden (24 gemeenten, alle gemeenten Noord-Holland Noord, exclusief Hoorn en Stede Broec) opdracht gegeven om een verkenning te starten naar mogelijkheden voor innovatie. Innovatie is nodig om de druk op de (dure) zorg te verminderen en het gebruik van reeds bestaande, goedkopere diensten zoals WonenPlus, te stimuleren. Naar aanleiding van deze verkenning wordt in Alkmaar sinds oktober 2011 geëxperimenteerd met nieuwe vormen van hulp bij het huishouden (pilot Buurthulp) , waarbij de hulp gekoppeld wordt aan het aanbrengen van het eigen netwerk en het gebruik maken van diensten van bijvoorbeeld WonenPlus, De Wering, etc.

In 2012 wordt een nieuwe aanbesteding verricht voor de periode 2013-2017. De ervaringen met de pilot Buurthulp worden meegenomen in de nieuwe aanbesteding. In lijn met het collegeprogramma wordt Het Zeeuwse model van aanbesteden gevolgd. Dit model onderscheidt zich van reguliere aanbestedingen door het feit dat de gemeenten zelf de prijs van de hulp vaststellen. Aanbieders die voor deze prijs kunnen leveren én aan de gestelde kwaliteitscriteria voldeden krijgen een contract. Als gevolg van de aanbestedingsprocedure is er geen sprake van uitsluiting van lokale aanbieders,

IV.9.4 Stimuleren van een wijkgerichte benadering

Met financiële steun van de gemeente en de Provincie Noord-Holland is er op wijkniveau (Oudorp en Schermereiland) een samenwerkingsverband gestart van de volgende partijen:

- ▶ Actie Zorg: regionale thuiszorgorganisatie voor zorg en begeleiding, gespecialiseerd in verpleging en verzorging, hulp bij het huishouden en ambulante begeleiding.
- ▶ MagentaZorg: regionale organisatie voor verpleging, verzorging, verblijf en behandeling o.a. Lauwershof.
- ▶ WonenPlus Alkmaar: organisatie die ouderen en mensen met beperkingen helpt met praktische diensten waarmee men zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven.

Dit samenwerkingsverband is werkzaam onder de naamgeving ‘Juul in de wijk’. De ervaringen met deze wijkgerichte benadering worden half 2012 geëvalueerd. Op basis van de evaluatie wordt bepaald of een meer wijkgerichte benadering van zorg en (welzijns)diensten perspectiefrijk is voor andere buurten en wijken in Alkmaar.

IV.9.5 Wonen

Wonen vormt vanuit het perspectief van dit beleidskader onlosmakelijk geheel met welzijn en zorg. Dat komt ondermeer in de onderstaande onderwerpen tot uiting.

IV.9.5.1 Woningaanpassingen / kapitaalsinvesteringen

Met name bij ingrijpende woningaanpassingen kunnen kapitaalsinvesteringen financieel voordeel opleveren voor de betreffende burger als de waarde van de woning daardoor toeneemt. In principe is dat niet de bedoeling van de Wmo. Wij zullen nader in kaart brengen hoe vaak dit voorkomt en zonnodig met voorstellen komen dit onbedoelde effect teniet te doen.

IV.9.5.2 Zorgwoningen

Voor de toewijzing van “zorgwoningen” wordt de samenhang in uitvoering met de regionale huisvestingsverordening bevorderd. Voor dit type woningen hoeft dan niet altijd een zorgindicatie te bestaan, maar kan ook een directe indicatie voor een zorgwoning afgegeven worden.

IV.9.5.3 Domotica

De ontwikkeling van domotica is in opmars. Met elektronische technieken beoogt domotica het leven in en om huis gerieflijker en veiliger te maken. Met name voor mensen met functiebeperkingen zijn toepassingen beschikbaar, waarmee zij in staat zijn langer zelfstandig te blijven wonen en te communiceren. Dat kan met familie en vrienden, maar ook met hulpverlening. Inbraaksignalering

draagt bij aan het gevoel voor veiligheid. Kortom er bestaan reeds veel mogelijkheden. Wij juichen initiatieven om het gebruik van deze middelen verder te verbreiden van harte toe.

IV.9.6 Inkomensondersteuning

Er wordt geen inkomensondersteuning op grond van de Wmo verstrekt. De inkomensondersteunende functie hoort thuis bij de (bijzondere) bijstand.

IV.10 Maatschappelijke opvang

Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Alkmaar heeft zijn voorzieningenpatroon voor de maatschappelijke opvang (inclusief de vrouwenopvang) en de verslaafdenzorg tot stand zien komen met de inzet van de geormerkte rijksbijdragen.

De grootste spelers op dit veld zijn:

De Brijder Stichting voor de verslaafdenzorg;

De Blijfgroep voor de vrouwenopvang / huiselijk geweld en

DNO voor de maatschappelijke opvang

Met het Oranje Huis is een nieuw concept operationeel geworden in de opvang en begeleiding van vrouwen, vooralsnog uniek in Nederland. Kenmerken van deze vernieuwing zijn onder andere de zichtbaar, het samenbrengen van opvang en het Steunpunt huiselijk geweld en hulpverlening die zich richt op alle leden van het gezin, inclusief de dader.

Begin van deze eeuw daagde het ministerie van VWS de centrumgemeenten uit om ervoor zorg te dragen alle daklozen in 2014 op zijn minst in een traject op weg naar zelfstandigheid en onafhankelijk terecht zijn gekomen. Ook Alkmaar heeft aan die oproep meegedaan en in 2006 het zogenoemde Stedelijk Kompas bij het ministerie ingediend. Daarin is een meerjarig programma beschreven voor de aanpak van (dreigende) dak- en thuisloosheid. De doelstellingen van het Stedelijk Kompas zijn het bieden van perspectieven aan de doelgroep(en), vermindering van de dakloosheid en overlast.

Daarna is echter een herverdeling van de rijksmiddelen doorgevoerd, die voor Alkmaar uiterst nadelig uitpakt. In 2014 is het rijksbudget met afgerond € 500.000 teruggebracht. Dat is afgerond 17% van het totale rijksbudget, terwijl dat in feite al niet mee toereikend bleek te zijn voor het gewenste voorzieningenniveau. De nachtopvang bijvoorbeeld wordt bekostigd uit de Wmo-reserve. Al met al heeft één en ander ertoe geleid dat in 2014 een bedrag van € 975.000 uit de Wmo reserve wordt bekostigd voor de prestatievelen 7 (Maatschappelijk opvang), 8 (OGGZ) en 9 (verslaafdenzorg).

IV.10.1 Heroriëntatie

Als centrumstad heeft Alkmaar bijzondere verantwoordelijkheid naar doelgroepen als daklozen, verslaafden, slachtoffers van huiselijk geweld, (ex-) psychiatrische aandoening. De Alkmaarse gemeenschap wil deze mensen een volwaardige plek in de samenleving geven. Dat geldt vooral de crisisopvang. Preventie en reïntegratie lenen zich er goed voor ommin regionaal verband aan te pakken.

Voor preventie en de opvang en begeleiding van al deze doelgroepen is een hoogwaardige voorzieningenpatroon noodzakelijk. Preventie om te voorkomen dat mensen de opvang nodig hebben. Noodzakelijke opvang, begeleiding en reïntegratie om burgers terug te leiden naar een zelfstandig bestaan, onafhankelijk van verslavende middelen. Van belang is daarbij dat de voorzieningen voor deze doelgroepen evenwichtig over de stad en de regio zijn gespreid. Tegen de achtergrond van de verslechterde financiële situatie zullen we daarom samen met de regiogemeenten en de belanghebbende organisaties pallet en volume van de noodzakelijke voorzieningen aan een heroriëntatie onderwerpen.

Bijzondere aandacht gaat uit naar zwerfjongeren. Voor deze doelgroep zal een afzonderlijke voorziening gerealiseerd worden.

IV.11 OGGZ

Het bevorderen van openbare geestelijk gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

De OGGZ richt zich niet alleen op kwetsbare groepen, collectieve preventie maakt er ook deel van uit. De meeste aandacht gaat uit naar mensen in een (multi-)probleemsituatie. Het algemene doel is het voorkomen van maatschappelijke uitval en dakloosheid door het vroegtijdig signaleren en beïnvloeden van risicofactoren. Daarnaast is het doel maatschappelijk herstel te bevorderen in de richting van een zo zelfredzaam mogelijk leven en een aanvaardbare kwaliteit van leven voor kwetsbare mensen. In de gemeente Alkmaar functioneren multidisciplinaire Netwerktafels bestaande uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties die vroegtijdig probleemsituaties signaleren, verminderen en oplossen.

Het is de taak van gemeenten om samen te werken naar toeleiding van mensen in een multi-probleemsituatie naar hulp en zorg. Alkmaar heeft als centrumgemeente een speciale verantwoordelijkheid en zal in nauw overleg met omliggende gemeentes en cliëntvertegenwoordigers en zorgaanbieders komen tot een samenhangend regionaal beleid.

De uitvoeringsregie van de OGGZ is momenteel in handen van de GGD Hollands Noorden. De ambitie is om te komen tot een gemeenschappelijk werkwijze op het niveau van heel Noord Holland Noord, met ruimte voor regionale verschillen. Om te komen tot een beleidsmatige keuze voor de hoofdlijnen van deze gemeenschappelijke werkwijze, worden de nu nog verschillende werkwijzen in kaart gebracht en op hun effectiviteit beoordeeld.

IV.12 Verslaafdenzorg

Het bevorderen van verslavingsbeleid

Concreet betekent dat maatschappelijke zorg gericht op verslaafden, exclusief alle individuele geneeskundige zorg. Wel inbegrepen is de preventie van verslavingsproblemen, inclusief de activiteiten om overlast door verslaving te bestrijden. Daarbij werken wij nadrukkelijk samen met de professionals in het veld te weten Brijder Verslavingszorg, Palier en Actief Talent.

Ook rondom dit prestatieveld heeft Alkmaar als centrumgemeente een specifieke verantwoordelijkheid en zullen we in nauw overleg met omliggende gemeentes, justitiële inrichtingen en -zorgaanbieders komen tot een samenhangend regionaal beleid, waarbij ook afspraken over de financiële bijdragen uit de regio moeten worden gemaakt.

Recent zijn de preventie activiteiten van Brijder Verslavingszorg in Noord-Kennemerland, mede in het kader van de Regionale Wmo-agenda, in de regionale schijnwerpers gezet. En dat met als insteek de druk op de professionele zorg beheersbaar te houden.

Preventie heeft betrekking op: effecten en risico's van alcohol en drugs, trends signaleren, het bespreekbaar maken van gebruik, begeleiden en verwijzen. De combinatie van de professionele insteek van Brijder met de gemeentelijke inzichten in de lokale problematiek leidt tot de meest optimale aanwending van het beschikbare budget.

Bij dagactiviteiten voor verslaafden is het belangrijk dat deze niet alleen de verslaafde, maar ook de samenleving iets oplevert. Zo snijdt het mes bij de dagbesteding vanuit Actief Talent aan twee kanten en wordt er zowel overlastreductie als een schoner straatbeeld gerealiseerd.

V Financieel en juridisch kader

Dit beleidskader zet voor de komende periode inhoudelijk de koers. Regels en financiën zullen de uitvoering van het beleid mogelijk moeten maken.

Kort na vaststelling van dit beleidskader presenteren wij een nieuwe Wmo-verordening, waarmee de raad ook in juridisch opzicht het kader stelt.

De Awbz-transitie en de uitvoering van de jeugdzorg zullen een substantiële uitbreiding van financiële middelen met zich meebrengen. Op dit moment kunnen we over de omvang daarvan nog slechts speculeren. Tegelijkertijd zal vanaf 2013 een bezuinigingsprogramma worden uitgevoerd, waarbij ook delen van dit beleidskader betrokken zullen raken.

In de toekomst zullen arbeidsmarktbeleid, reïntegratie en dagbesteding meer vervlechten wat ook betekent dat de financiering in elkaar gaat overvloeien.

In het coalitieakkoord hebben is opgenomen dat het Wmo-voorzieningen-niveau minimaal op het peil gehouden wordt van 1 januari 2011. Op de opvang van daklozen en verslaafden wordt niet bezuinigd. Dit betekent dat financiële knelpunten op het gebied van de maatschappelijke opvang vooral vertaald moeten worden naar meer efficiëntie in begeleiding en nazorg.